

Sygn. akt X Ga 71/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

Przewodniczący Sędzia SO Leszek Guza

Sędzia SO Iwona Wańczura (spr.)

Sędzia SO Małgorzata Korfanty

Protokolant Katarzyna Bocian

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2014 roku w Gliwicach

na rozprawie

z wniosku: **Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R.**

o wpis zmian do rejestru

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 13 lutego 2014 roku

sygn. akt GL.X Ns –Rej. X KRS 22053/13/974

postanawia

oddalić apelację.

SSO Iwona Wańczura SSO Leszek Guza SSO Małgorzata Korfanty

Sygn. akt X Ga 71/14

UZASADNIENIE

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w R. złożyła wniosek o zmianę danych w rejestrze przedsiębiorców.

Postanowieniem z dnia 15 listopada 2013 r., sygn. akt Gl. X. Ns.- Rej. KRS 12058/13/972, referendarz sądowy w pkt 1 wpisał do rejestru informacje zgodnie z wnioskiem, w pkt 2 oddalił wniosek o rejestrację § 79 i § 82 Statutu Spółdzielni w brzmieniu ustalonym uchwałą nr (...)Walnego Zgromadzenia Członków z dnia 27 czerwca 2013 r., a w pkt 3 wezwał Zarząd Spółdzielni do przedłożenia tekstu jednolitego Statutu uwzględniającego tylko i wyłącznie zarejestrowaną treść Statutu, w terminie 7 dni, pod rygorem wszczęcia postępowania przymuszającego.

W uzasadnieniu wskazał, że Sąd oddalił wniosek o rejestrację zmiany § 79 i związanej z nią ściśle zmiany § 82 Statutu Spółdzielni, ponieważ wprowadza ona do Statutu nieznaną ustawie ograniczenia biernego prawa wyborczego do organów spółdzielni członków prowadzących działalność gospodarczą

na rzecz spółdzielni i zajmujących lokale użytkowe. Podał, że zgodnie z art. 18 § 12 pkt 2 ustawy Prawo spółdzielcze biernie prawo wyborcze do organów spółdzielni jest podstawowym prawem każdego członka. W ocenie sądu rejestrowego wszelkie ograniczenia lub wyłączenia tego prawa nie mogą wynikać ze statutu, ale muszą mieć podstawę ustawową zawartą

w bezwzględnie obowiązujących przepisach prawa, a takie ograniczenia są zawarte m.in. w art. 56 § 1 i art. 57 prawa spółdzielczego oraz w art. 82 ust. 2

i ust. 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Podał, że w przypadku konfliktu interesów członka organu ze spółdzielnią zgodnie z art. 56 § 2 Prawa spółdzielczego osoba ta musi powstrzymać się od głosowania, a zgodnie zaś z art. 45 § 5 Prawa spółdzielczego członek rady może być odwołany przez walne zgromadzenie przed upływem kadencji.

Wnioskodawca złożył skargę na powyższe postanowienie, zaskarżając je w punktach II i III.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił błędne rozumienie art. 18 § 2 pkt 2 ustawy Prawo spółdzielcze, w ten sposób, że wszelkie ograniczenia biernego prawa wyborczego, w tym ograniczenia wprowadzone zmianą § 79

i § 82 Statutu jako nie wynikające wprost z ustawy, nie mogą zostać zarejestrowane. Wniósł o dokonanie rejestracji zmiany § 79 i § 82 Statutu

w brzmieniu ustalonym uchwałą nr (...)Walnego Zgromadzenia Członków

z 27 czerwca 2013 r. W uzasadnieniu wskazał, że dopuszczalne jest wprowadzenie – tak jak to uczyniono w § 79 Statutu – ograniczeń biernego prawa wyborczego do Rady Nadzorczej, w szczególności zmian odnoszących się do ograniczeń dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej na rzecz Spółdzielni przez członków Rady oraz wyłączenie ze składu Rady osób będących najemcami lokali użytkowych Spółdzielni, ponieważ ograniczenia te nie stoją w sprzeczności z art. 44 ustawy Prawo spółdzielcze, a co więcej ograniczenia te wzmocniają nadzorczą i kontrolną funkcję Rady Nadzorczej. Nadto podał, że zmiana § 82 Statutu dodająca punkt 5 ustawy Prawo spółdzielcze jest związana z § 79 Statutu, a pkt 6 dotyczący prawomocnego skazania członka Rady Nadzorczej mieści się w zakresie wyznaczonym

art. 5 ustawy Prawo spółdzielcze, gdzie w żaden sposób nie wyłączono możliwości ustanawiania wyższych standardów dla członków Rady Nadzorczej Spółdzielni. Zdaniem skarżącego w zaskarżonej części postanowienie w istocie ogranicza kompetencje Walnego Zgromadzenia do ustanawiania postanowień Statutu Spółdzielni i ustalania kryteriów jakie winni spełniać członkowie Rady Nadzorczej.

Po rozpoznaniu powyższej skargi Sąd Rejonowy w Gliwicach

w postanowieniu z dnia 13 lutego 2014 r. oddalił wniosek o rejestrację § 79

ust. 4 i § 82 ust. 5 i 6 Statutu Spółdzielni w brzmieniu ustalonym uchwałą nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków z dnia 27 czerwca 2013 r. oraz wezwał Zarząd Spółdzielni do przedłożenia tekstu jednolitego statutu uwzględniającego tylko i wyłącznie zarejestrowaną treść statutu w terminie

7 dni pod rygorem wszczęcia postępowania przymuszającego.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 18 § 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze biernie prawo wyborcze do organów spółdzielni jest podstawowym prawem każdego członka. Kolejne przepisy tej ustawy wprowadzają ograniczenia biernego prawa wyborczego do rady nadzorczej spółdzielni. Stosownie bowiem do treści art. 56 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze nie można być jednocześnie członkiem rady i zarządu tej samej spółdzielni. Zgodnie zaś z art. 57 cyt. ustawy w skład rady nie mogą wchodzić osoby będące kierownikami bieżącej działalności gospodarczej spółdzielni lub pełnomocnikami zarządu oraz osoby pozostające z członkami zarządu lub kierownikami bieżącej działalności gospodarczej spółdzielni

w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa

w linii prostej i w drugim stopniu linii bocznej. Ograniczenia biernego prawa wyborczego do organu nadzoru w spółdzielniach mieszkaniowych wprowadza nadto art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, zgodnie z którym w skład rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej nie mogą wchodzić osoby, będące pracownikami spółdzielni. Zaś zgodnie z ust. 3 tego artykułu nie można być członkiem rady nadzorczej dłużej niż przez 2 kolejne kadencje rady nadzorczej. Przepisy powyższe zawierają bezwzględne ustawowe ograniczenia

biernego prawa wyborczego do rady nadzorczej spółdzielni, w tym spółdzielni mieszkaniowej. Katalog ten nie może zostać poszerzony o innego rodzaju ograniczenia tego prawa niewskazane w przepisach ustawowych.

W związku z powyższym w ocenie Sądu Rejestrowego § 79 ust. 4

i związany z nim § 82 ust. 5 Statutu w proponowanym uchwałą nr (...) brzmieniu jest sprzeczny z powołanymi wyżej przepisami, ponieważ wprowadza nieznaną ustawie ograniczenia biernego prawa wyborczego do Rady Nadzorczej Spółdzielni, tj.: wyłącza to prawo w stosunku do członków prowadzących działalność gospodarczą na rzecz spółdzielni i zajmujących lokale użytkowe.

W ocenie Sądu natomiast wszelkie ograniczenia lub wyłączenia tego prawa nie mogą wynikać ze statutu, ale muszą mieć podstawę ustawową zawartą

w bezwzględnie obowiązujących przepisach prawa.

Nadto § 82 ust. 6 Statutu w proponowanym uchwałą nr (...) brzmieniu wprowadza automatyczną utratę mandatu członka Rady Nadzorczej w wypadku prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione umyślnie, ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślnie przestępstwo skarbowe nieznaną ustawie Prawo spółdzielcze i ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych. Sąd Rejonowy podkreślił, że zgodnie z art. 45 § 4 ustawy Prawo spółdzielcze kadencję rady określa statut, z zastrzeżeniem art. 82 ust. 4 ustawy z dnia

15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, zgodnie z którym kadencja rady nadzorczej nie może trwać dłużej niż 3 lata. Stosownie zaś do treści art. 45 § 5 ustawy Prawo spółdzielcze przed upływem kadencji członek rady może być odwołany większością 2/3 głosów przez organ, który go wybrał. Ustawa Prawo spółdzielcze i ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych nie przewidują zaś automatycznej utraty mandatu w wypadku prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione umyślnie, ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślnie przestępstwo skarbowe. Tym samym Statut Spółdzielni nie może zawierać zapisów dotyczących utraty mandatu członka Rady Nadzorczej, które nie mają oparcia w ustawie.

Dalej Sąd Rejestrowy wskazał, że mimo wezwania Sądu z dnia

31 grudnia 2013 r. do usunięcia braków stanowiących przeszkodę

w prawidłowym dokonaniu wpisu przez: przedłożenie uchwały Walnego Zgromadzenia Spółdzielni o zmianie § 79 ust. 4 i § 82 ust. 5 i 6 Statutu, wraz

z protokołem, listą obecności i tekstem jednolitym Statutu po dokonanej zmianie wnioskodawca nie przedłożył stosownych dokumentów.

Dokumenty o których wspomina skarżący, iż zostały już złożone, to: uchwała nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z dnia

27 czerwca 2013 r. z protokołem Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z dnia 27 czerwca 2013 r. i z protokołami powołanych w toku obrad komisji załączone do sprawy sygn. akt GL X Ns.- Rej. KRS 12058/13/972, więc nie są to nowe uchwały o zmianie Statutu, o które wzywał Sąd postanowieniem z dnia 31 grudnia 2013 r., lecz uchwały w oparciu o które oddalono wniosek postanowieniem referendarza sądowego z 15.11.2013 r. (sygn. akt GL X Ns.- Rej. KRS 12058/13/972). Natomiast wniosek z 2.12.2013 r. obejmował ujawnienie zmian § 93a ust. 3 Statutu, a nie § 79 i § 82 Statutu, do których zmiany wzywał Sąd. Nadto należy wskazać, że sprawa z wniosku złożonego dnia 2 grudnia 2013 r. została już zakończona postanowieniem z dnia

15 stycznia 2014 r. sygn. akt Gl. X Ns. Rej. KRS 21806/13/309 o odrzuceniu wniosku (k.1808-1846) z uwagi, że w dniu 15.11.2013 r. Sąd Rejonowy

w Gliwicach postanowił już o rejestracji zmiany § 93a ust. 3 Statutu (sygn. akt. GL X Ns – Rej KRS 12058 / 13 / 972), a złożony z tym wnioskiem tekst jednolity Statutu – jak wskazuje jego tytuł – zawiera niezarejestrowane zmiany wprowadzone uchwałą nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z dnia 27 czerwca 2013 r.

W związku z tym wnioskodawca winien złożyć ponownie tekst jednolity Statutu ze wskazaniem w tytule, że zawiera jedynie zarejestrowaną zmianę

§ 93a ust. 3 Statutu wprowadzoną uchwałą nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z dnia 27 czerwca 2013 r. Tekst jednolity winien być sporządzony w zwykłej formie pisemnej i uwierzytelniony przez zarząd. Nie zarejestrowane postanowienia, tj.: § 79 ust. 4 i § 82 ust. 5 i 6 Statutu należy w tekście jednolitym pominąć. Do wniosku o przyjęcie do akt tekstu jednolitego statutu spółdzielni należy dołączyć dowód uiszczenia opłaty sądowej w kwocie 40 zł.

Mając wszystko powyższe na uwadze na mocy cytowanych wyżej przepisów oraz art. 23 ust. 1 ustawy o KRS, a także art. 9 ust. 4 ustawy

o KRS w zw. z § 166 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych, Sąd Rejestrowy orzekł jak w sentencji.

Wnioskodawczyni w apelacji od powyższego postanowienia wniosła

o jego zmianę i rejestrację § 79 ust. 4 i § 82 ust. 5 i 6 Statutu Spółdzielni

w brzmieniu ustalonym uchwałą nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków z dnia 27 czerwca 2013 r.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 18 § 2 pkt 2 ustawy Prawo Spółdzielcze poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że wszelkie ograniczenia biernego prawa wyborczego,

w tym ograniczenia wprowadzone zmianą § 79 i § 82 jako nie wynikające wprost z ustawy nie mogą zostać zarejestrowane;

- art. 82 ust. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że wszelkie ograniczenia biernego prawa wyborczego, w tym ograniczenia wprowadzone zmianą § 79 i § 82 jako nie wynikające z ustawy nie mogą zostać zarejestrowane.

Skarżąca podniosła w szczególności, że nie można zgodzić się ze stanowiskiem, iż wszelkie ograniczenia możliwości regulowania przez członków spółdzielni (walne zgromadzenie) np. wymagań stawianych członkom rady nadzorczej winny znajdować podstawę w obowiązujących przepisach prawa. Zgodnie bowiem z art. 36 ustawy Prawo spółdzielcze walne zgromadzenie członków jest najważniejszym organem spółdzielni, do którego właściwości należy uchwalanie zmian statutu. O ile któryś z członków spółdzielni uważałby, iż jego prawa zostały naruszone kwestionowaną przez Sąd uchwałą, mógł wnieść powództwo o uchylenie tejże uchwały, czego w niniejszej sprawie nie zrobiono.

Wnioskodawczyni podniosła, że ograniczenia biernego prawa wyborczego do Rady Nadzorczej spółdzielni przewidziane kwestionowaną przez Sąd uchwałą nie stoją w sprzeczności z art. 44 ustawy Prawo spółdzielcze, a co więcej ograniczenia te wzmacniają nadzorczą i kontrolną funkcję rady nadzorczej.

Z kolei zmiana § 82 statutu dodająca punkt 5 jest ściśle związana

z § 79 ust. 4 statutu, natomiast pkt 6 dotyczący prawomocnego skazania członka Rady Nadzorczej mieści się w zakresie wyznaczonym art. 5 ustawy Prawo Spółdzielcze, gdzie w żaden sposób nie wyłączono możliwości ustanawiania wyższych standardów dla członków Rady Nadzorczej Spółdzielni, w tym wymogu braku karalności. W tym zakresie w każdym wypadku decyzja należy do walnego zebrania członków spółdzielni. Wobec powyższego w zaskarżonej części postanowienie w istocie ogranicza kompetencje walnego zgromadzenia do ustanawiania postanowień statutu spółdzielni i ustalania kryteriów jakie winny spełniać członkowie rady nadzorczej spółdzielni.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy, stanowiąca w istocie jedynie polemikę ze stanowiskiem Sądu I instancji, nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy, rozpoznając przedmiotową sprawę, dokonał oceny zaskarżonego postanowienia w granicach zarzutów podniesionych w apelacji, uznając zaskarżone orzeczenie za prawidłowe.

Po dokonaniu ponownej oceny zebranych w sprawie dowodów z dokumentów Sąd Okręgowy uznał, że Sąd I instancji, w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, właściwie zastosował obowiązujące przepisy prawa materialnego oraz dokonał prawidłowej ich wykładni.

Ponowne przytaczanie argumentów uzasadniających to stanowisko, wskazanych już w pisemnych motywach zaskarżonego postanowienia, które Sąd Okręgowy podziela i w całości przyjmuje za własne, jest zbędne i niecelowe.

W rozpatrywanej sprawie podkreślenia wymaga jedynie, jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy, że zgodnie z art. 18 § 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze bierne prawo wyborcze do organów spółdzielni jest podstawowym prawem każdego członka. Kolejne przepisy tej ustawy wprowadzają ograniczenia biernego prawa wyborczego do rady nadzorczej spółdzielni. Stosownie bowiem do treści art. 56 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze nie można być jednocześnie członkiem rady i zarządu tej samej spółdzielni. Zgodnie zaś z art. 57 cytowanej ustawy w skład rady nie mogą wchodzić osoby będące kierownikami bieżącej działalności gospodarczej spółdzielni lub pełnomocnikami zarządu oraz osoby pozostające z członkami zarządu lub kierownikami bieżącej działalności gospodarczej spółdzielni w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej i w drugim stopniu linii bocznej.

Ograniczenia biernego prawa wyborczego do organu nadzoru w spółdzielniach mieszkaniowych wprowadza nadto art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, zgodnie z którym w skład rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej nie mogą wchodzić osoby, będące pracownikami spółdzielni. Zaś zgodnie z ust. 3 tego artykułu nie można być członkiem rady nadzorczej dłużej niż przez 2 kolejne kadencje rady nadzorczej.

Jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy, powyższe przepisy zawierają bezwzględne ustawowe ograniczenia biernego prawa wyborczego do rady nadzorczej spółdzielni, w tym spółdzielni mieszkaniowej.

Katalog ten nie może zostać poszerzony o innego rodzaju ograniczenia tego prawa niewskazane w przepisach ustawowych.

Na aprobatę nie zasługuje stanowisko wnioskodawczyni, iż ograniczenia biernego prawa wyborczego do Rady Nadzorczej spółdzielni przewidziane kwestionowaną przez Sąd uchwałą, tj. odnoszące się do członków prowadzących działalność gospodarczą na rzecz spółdzielni i zajmujących lokale użytkowe wzmacniają nadzorczą i kontrolną funkcję rady nadzorczej.

Istotnym jest bowiem, że ustawa – Prawo Spółdzielcze zawiera uregulowania, które zapobiegają zagrożeniom wynikającym z konfliktu interesów członka organu ze spółdzielnią, bowiem art. 56 § 2 Prawa spółdzielczego stanowi, iż osoba ta musi powstrzymać się od głosowania.

Sąd Okręgowy podziela również stanowisko Sądu I instancji, iż ustawa Prawo spółdzielcze i ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych nie przewidują automatycznej utraty mandatu w wypadku prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione umyślnie, ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Przepisy ww. ustaw nie przewidują bowiem uregulowania analogicznego jak w § 18 Kodeksu spółek handlowych, zgodnie z którym nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej albo likwidatorem osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII-XXXVII Kodeksu karnego oraz w art. 585, art. 587, art. 590 i w art. 591 ustawy.

Słusznie wskazał Sąd Rejonowy, że zgodnie z art. 45 § 4 ustawy Prawo spółdzielcze kadencję rady określa statut, z zastrzeżeniem art. 82 ust. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, zgodnie z którym kadencja rady nadzorczej nie może trwać dłużej niż 3 lata, natomiast stosownie do treści art. 45 § 5 ustawy Prawo spółdzielcze przed upływem kadencji członek rady może być odwołany większością 2/3 głosów przez organ, który go wybrał.

Tym samym Statut Spółdzielni nie może zawierać zapisów dotyczących utraty mandatu członka Rady Nadzorczej, które nie mają oparcia w ustawie.

Podkreślić jedynie dodatkowo należy, że powyższe przepisy zawierające ograniczenia biernego prawa wyborczego, jak również utratę mandatu członka Rady Nadzorczej należy – z uwagi na ich ograniczający charakter - interpretować ściśle i zawężająco.

Skarżąca zaś poza polemiką ze stanowiskiem Sądu Rejonowego nie przedstawiła wniosków ani środków dowodowych, które mogłyby podważyć trafność ustaleń Sądu Rejonowego.

Z powyższych względów Sąd rozpoznając sprawę w granicach zarzutów apelacji nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego postanowienia i po myśli art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 kpc oddalił apelację, jako bezzasadną.

SSO Iwona Wańczura SSO Leszek Guza SSO Małgorzata Korfanty